

ВОРОНКОВА Валентина Григорівна

д-р філос. наук, професор,
академік НАН ВО України,
Інженерний навчально-науковий інститут
ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету
ORCID ID: 0000-0002-0719-1546

ЧЕРЕП Алла Василівна

д-р екон. наук, професор,
академік НАН ВО України,
Запорізький національний університет
ORCID ID: 0000-0001-5253-7481

ЧЕРЕП Олександр Григорович

д-р екон. наук, професор,
Запорізький національний університет
ORCID ID: 0000-0002-3098-0105
Україна

ГУМАНІСТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ «РЕГЕНЕРАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ» ТА «СПІЛЬНОГО БЛАГА» ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЧИННИК УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ

Актуальність теми дослідження у тому, що гуманістичні концепції «регенеративної економіки» та «спільного блага» як ефективний чинник управління людськими ресурсами сприяють сталості та виходу суспільства з ситуації перманентної кризи та війни, так як поточні світові та внутрішні тенденції є кризовими, несталими, нестабільними. Нові економічні концепції базуються на винятково наукових підходах до аналізу кризових явищ та вимагають балансу між природою та людиною, природою та суспільством. Для цього слід об'єднатися для вироблення цілісного підходу, який вимагає переосмислення науки та освіти, економіки та управління, націлених на підготовку відповідних людських ресурсів. Проте людство повинно діяти вже зараз, так як світ не чекатиме, допоки 7,6 млрд. людей нарешті вдасться дійти до нового просвітлення¹.

1 Воронкова В. Г., Олексенко Р.І., Нікітенко В.О. Формування цифрових компетентностей у процесі викладання дисциплін управлінського циклу. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. 2020. Т. 24. С. 73-81.

Дана стаття сповнена оптимістичних прикладів і політичних прогнозів, які повернуть людство на шлях сталості, а для цього слід припинити деградацію на нашій планеті, зупинивши безперервне традиційне зростання, яке призводить до масових зіткнень з природними межами планети. Адже економіка під диктатом фінансової системи з її схильністю до спекуляцій, як правило, призводить до зростання розривів у добробуті і доходах. У даному дослідженні представлено аналіз концепцій, які можуть привести до сталості².

Мета давного дослідження – теоретичні і практичні аспекти гуманістичних концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» як ефективний чинник управління людськими ресурсами.

Завдання дослідження:

1) здійснити аналіз концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» як гуманістичного чинника управління людськими ресурсами;

2) з'ясувати характеристику структурних компонентів концепції регенеративної економіки як чинника управління людським капіталом у вимірах гуманності;

3) проаналізувати концепцію «економіки спільного блага» як складову частину регенеративної економіки;

4) розкрити напрями вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем як чинник реалізації концепції економіки «спільного блага» у контексті гуманності та системності.

Методологія дослідження теоретичних і практичних аспектів гуманістичних концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» як ефективний чинник управління людськими ресурсами включає методи: аналізу та синтезу, моделювання, системного аналізу та системного синтезу, які сприяють проникненню у складність досліджуваних феноменів. Зростання нових тенденцій кидає виклик існуючим гіпотезам, тому що гуманні управлінські відносини розхитують межі, які інколи схожі на утопії і фантазії. Ще Дж. Локк говорив, що немає нічого у розумі, чого не було б у відчуттях, обґрунтувавши тим самим теорію пізнання. В основі філософського дискурсу концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» – розуміння збігу об'єктивного і суб'єктивного і доведення цього збігу до відтворення принципу об'єктивного

2 Cherep A.V., Voronkova V.H., & Kurdupa V.S. Assessment of the competitiveness of Ukraine and the quality of life of the population. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 1 (49). С. 79-83.

аналізу; логічний аналіз концепцій; збіг мислення і буття, що приводить до розуміння онтологізму, «щоб схватити наявне буття об'єкта»³.

Одним з головних принципів та методів даного дослідження є системність, тому що головне завдання вченого – зібрати все в систему, упорядкувати, з'ясувати зв'язки та взаємовідносини, структурні компоненти цілого, виявити зворотні зв'язки, що сприяють урегулюванню системи. Системи, які працюють із негативним зворотним зв'язком, є більш-менш стабільними, завдяки чому саморегулюється система. Негативний зворотний зв'язок є основною характеристикою стабільної моделі регулювання системи завдяки науці, знання, інформації, інформатизації, цифровізації.

На основі спостережень, порівнянь, індукції та дедукції у контексті дослідження було здійснено перехід до найзагальніших тверджень та законів, сформульовано нові знання гуманістичних концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» з метою їх трансформації у цілісну систему нового знання.

Основою аналізу служить синергетичний метод, що відноситься до методів складності, в основі якого методологія складності, яка допомагає сформувати гнучкий механізм гуманістичного управління, здатний впровадити інноваційно-інформаційні технології та сприяти підвищенню ефективності якості життя населення завдяки сучасним концепціям економіки⁴.

Інформаційний підхід до аналізу отриманого знання виходить із нелінійного бачення шляхів вирішення загальноцивілізаційних проблем - економічних, соціальних, екологічних.

Антропологічний та соціоаксіологічний методи та підходи дозволяють розкрити виміри «регенеративної економіки» та «спільного блага», в основі яких людина, освіта, рух до «суспільства нового Просвітництва 2.0».

Agile-методологія як методологія складності та нелінійна методологія здатна аналізувати концепції, що розвиваються в умовах невизначеності, нестабільності, інформаційної стохастичності, які формують дорожню карту управлінської парадигми сталого розвитку суспільства. Agile-методологія включає гнучке інноваційне керування завдяки упровадженню інформаційно-комп'ютерних технологій в умовах високої конкурентоспроможності, що здійснюється на принципах

3 Соснін О.В., Воронкова В.Г., Ажажа М.А. Інвестиції в людський розвиток в умовах глобальної трансформації: навчальний посібник. Львів: Магнолія 2006, 2011. 602 с.

4 Voronkova Valentyna, Kaganov, Yuriy, & Metelenko, Natalia. Conceptual basis of «the digital economy forsight model»: european experience. HUMANITIES STUDIES : Collection of Scientific Papers / ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house «HelveticaN», 2022. 10 (87). С.9-19.

самоорганізації, креативно-творчого, адаптивного управлінського мислення. Гуманістичні концепції «регенеративної економіки» та «спільного блага» формують нові моделі цифрового суспільства, що виступають як складні адаптивні системи. Тому для упровадження концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» як ефективного чинника управління людськими ресурсами використовується нелінійна методологія аналізу інноваційного прориву з метою досягнення конкурентоспроможності України на міжнародній арені, що базуються на нових принципах концепції Просвітництва 2.0.⁵

1. Упровадження концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» як гуманістичного чинника управління людськими ресурсами

Упровадження нових концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» слугує ефективним чинником управління людськими ресурсами у вимірах системності та має велике значення для складних процесів сучасності, які можна виміряти у контексті нової парадигми емерджентності (цілісності) та системності. В основі даних концепцій - нове ставлення до людини як найвищої цінності суспільства, нове ставлення до інформації та комунікації, нове ставлення до людського ресурсу як сукупності знань, досвіду, компетентностей. Ключову роль при виділенні людського чинника відіграв Інтернет, який надав можливість масам не тільки бути почутими, але й брати участь у дискусіях, обговореннях, управлінні.

Інтернет породив новий колективний інтелект як нове політичне, економічне, соціальне, технологічне явище, яке сприяло економічному просвітництву, для якого потрібні були високотехнологічні людські ресурси. Концепції «регенеративної економіки» та «спільного блага» слугують головним джерелом добробуту, детермінованого збільшенням ступеня технологізації виробництва та зміни відношення до персоналу. Чим більше освічених людей у суспільстві, тим продуктивнішою є економіка, про що свідчать досягнення країн «економічного дива» у Східній Азії – таких як Японія, Південна Корея, Тайвань, Гонконг і Сінгапур. Цьому слугує також освіта як один із чинників, що розкриває показники економічного зростання країн «східноазійського дива», так як зростання рівня освіти збільшує темпи економічного зростання⁶.

5 Nikitenko Vitalina, Andriukaitiene Regina, Puchenko Oleg. Formation of sustainable digital economical concept: challenges, threats, priorities. Humanities Studies: Proceedings Scientific publications. Zaporizhzhia: Publishing house «Helvetica». 2019. Issue 1(78). С. 140-153.

6 Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Світові тенденції переходу до сталого розвитку на основі цифрових технологій (на прикладі США і Китаю). Modern trends in science and practice. Volume 2 : collective

Другим чинником зростання економіки експерти називають технології, котрі дозволили процвітати таким країнам, як Китай, Велика Британія, Німеччина, які зробили ставку на висококваліфікований персонал, який сприяє підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності економіки, яка продукує більш результативні успіхи роботи з технологіями. Вища освіта повинна була також орієнтувати на продуктивні знання, які здатні призвести до ефективності економіки високопродуктивних і конкурентоспроможних країн та підприємств, а також сприяти розвитку власного потенціалу людських ресурсів.

Концепції «*регенеративної економіки*» та «*спільного блага*» орієнтують на ефективне використання своїх людських ресурсів, щоб забезпечити компаніям той рівень ефективності, якого вони можуть досягти завдяки керуванню всіма інститутами, щоб регенерувати людський та природний капітал. Для цього підприємства повинні упровадити концепцію *регенеративного управління*, щоб будувати стабільні, здорові та сталі системи, які зможуть привести до створення економіки, яка скоординовано буде співпрацювати з різними організаціями та громадянським суспільством, створюючи сприятливі умови життя⁷.

Нова концепція регенеративної економіки як чинник управління людськими ресурсами у вимірах гуманізму включає наступні принципи регенеративного управління, яке називають «регенеративним капіталізмом»:

1. Гуманні відносини – визнання життя і праці як найвищої гуманістичної цінності, ставлення до економіки людства як до невід’ємної частини культури, яка у свою чергу є частиною біосфери.

2. Адаптивність, інновативність, чуйність до персоналу – використання внутрішньої здатності та можливостей створювали щось нове у всіх суспільних напрямках.

3. Сприйняття багатства як цілісності - справжнє багатство досягається завдяки гармонізації численних форм капіталу – людського, інноваційного, стратегічного, гуманістичного.

4. Ефективна і справедлива партисипація працівників в усіх формах фінансового багатства, яке повинно справедливо розподілятися поміж всіма учасниками процесу у контексті розширеного погляду на справжнє багатство, включаючи і духовне багатство.

monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing. Services, 2022. С.31-40.

7 Cherep A., Voronkova V., Andriukaitiene R., Nikitenko V. The concept of creative digital technologies in the tourism business in the conditions of digitalization. Humanities Studies.2020. Випуск 5(82). С.196-209.

5. Надійний циркуляційний потік – безперервне прагнення до мінімізації ресурсопотоку енергії, матеріалів та інших ресурсів на всіх процесах виробничого циклу: повторне використання, повторне виробництво, повторна переробка матеріалів.

6. Поширеність «крайового ефекту» - творча співпраця підвищує ймовірність створення вартості багатства шляхом встановлення стосунків, обміну та здатності швидко відновлюватися.

7. Прагнення балансу – гнучкість балансування, тривала здатність ефективно вчитися та ставати сильнішими після потрясінь, завдяки яким, за умов підвищення динаміки, можуть створюватися крихітні осередки сили.

8. Формування спільноти – функціонування та плекання здорових, стабільних спільнот і регіонів, як реальних, так і віртуальних, у зв'язці гуманних, добропорядних відносин до колективу з метою становлення локально-орієнтованих економік⁸.

Упровадження концепції регенеративної економіки як чинника управління людськими ресурсами у вимірах гуманізму буде відповідати базовим природним принципам людської гуманної психології та гуманістичного управління, що є основою регенеративної економіки та управління. Саме тому регенеративна економіка та управління людським персоналом є основою глобальної економіки, принципи якої є «вхідним кодом» до роботи великих підприємств та створення регенеративного майбутнього. Гуманістичне управління повинно входити ключовим чинником стратегії змін, апелювати до свідомості, формувати корпоративну гуманну культуру, в основі якої позитивне ставлення до персоналу⁹.

2. Характеристика структурних компонентів концепції регенеративної економіки як чинника управління людським капіталом у вимірах гуманності

Концепція регенеративної економіки як чинника управління людськими ресурсами у вимірах гуманності включає:

- 1) активний спосіб реалізації здібностей, талантів і програм;
- 2) нові смисложиттєві орієнтири людини (знання, інформація, творчо-інтелектуальна діяльність, інноваційне мислення, наукова та освітня діяльність, пошук зв'язків);

8 Kyrychenko, M., Nikitenko, V., Voronkova, V., Harbar, H., & Fursin, A.A. The search for new forms of personal expression in the era of postmodernism. Amazonia Investiga, 2021. 10 (42), 248-254.

9 Воронкова В. Г., Олексенко Р.І., Нікітенко В.О. Формування цифрових компетентностей у процесі викладання дисциплін управлінського циклу. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. 2020. Т. 24. С. 73-81.

3) розвиток нових креативних технологій (інформаційні, біотехнології, генетичної інженерії, нанотехнології, штучного інтелекту) та застосування їх у регенеративній економіці;

4) формування цінностей (матеріальних, наукових, духовних, виробничих);

5) формування нових ідей і застосування їх у технологічних інноваціях;

6) використання уяви, натхнення, знань, інформації, оригінальності як потужних двигунів розвитку креативної людини;

7) реалізація креативного підходу, що базується на капіталізації таланту людини, примноженні її інтелектуального капіталу, який на базі ІКТ спроможний стати каталізатором прискорення сервісних технологій.

Людський капітал можна розглядати: 1) на рівні індивіда (індивідуальний); 2) на рівні організації; 3) на рівні держави¹⁰.

Людський капітал як сукупність сформованих і розвинених здібностей, особистих рис і мотивацій людини внаслідок набутих знань і здібностей, які реалізуються:

1) у праці, яка є основою для всієї виробничої діяльності, що реалізується для того, щоб отримати додаткову вартість у процесі виробничої діяльності як самозростаючої вартості;

2) капітал здоров'я (біофізичний) і трудовий капітал;

3) споживчий капітал (відносини в організації з споживачами її продукції та послуг, система бізнес-комунікацій);

4) структурний капітал (технічне і програмне забезпечення, система підготовки і перепідготовки кадрів);

5) організаційно-підприємницький капітал (завзятливість, ділова кмітливість, новаторство, організаторські здібності, висока відповідальність, енергія і сила волі, уміння ризикувати);

6) культурно-моральний капітал (сукупність інтелектуальних здібностей, освіченості, умінь, навичок, моральних якостей, кваліфікаційної підготовки індивіда);

7) інтелектуальний капітал (сума знань, практичні навички, творчі здібності, інтелектуальна власність – патенти, ноу-хау, творчі сектори, торгові марки, програмне забезпечення, що забезпечують конкурентоспроможність). Всі ці види капіталу у поєднанні з людським формують соціальний та культурний капітал, що є основою регенеративної економіки, необхідної для її

¹⁰ Cherep A.V., Voronkova V.H., & Kurdupa V.S. Assessment of the competitiveness of Ukraine and the quality of life of the population. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 1 (49). С. 79-83.

формування, створення креативного простору та його реалізації, витребуваного економікою, що ефективно відтворюється¹¹.

В основі конвергенції цих видів капіталу – злиття креативної економіки, креативного бізнесу і креативного менеджменту, що детермінуються економічними, культурними, технологічними, соціальними, культурними чинниками та представляють суть регенеративної економіки. Регенеративна економіка включає:

- 1) креативні активи, здатні генерувати економічне зростання і розвиток;
- 2) джерело доходу від індустрій, що сприяє культурному розмаїттю та розвитку людського потенціалу;
- 3) завдання технологій, інтелектуальної власності і креативних індустрій;
- 4) сукупність заходів, пов'язаних із розвитком креативних та культурних секторів.

Регенеративна економіка походить з індивідуальної творчості, навичок, талантів та мають потенціал до формування добробуту та створення робочих місць для забезпечення можливостей людського розвитку. Регенеративна економіка потребує креативної діяльності, яка є основою і результатом забезпечення можливостей¹².

Упровадження технологій регенеративної економіки повинно бути більш людськими за своєю суттю та генерувати менше відходів з огляду на ресурси, а також безпосередньо реагувати на базові потреби людей, які ними користуються. Якщо в суспільстві існує велика економічна та соціальна нерівність, можливостей для такого сталого розвитку починає бракувати. За даними Міжнародної організації праці, світ потребує близько одного мільярда додаткових робочих місць, щоб подолати глобальне безробіття. Чимало людей, які отримали додаткові можливості – через надбання навичок, активів, доступу до знань та кар'єрних можливостей, зможуть знайти собі роботу та створити засоби для існування¹³.

Нова концепція регенеративної економіки як ефективного чинника управління людськими ресурсами у вимірах гуманності включає реструктуризацію інституційних систем, а також зміну ставлення до суспільства та економіки –

11 Соснін О.В., Воронкова В.Г., Ажажа М.А. Інвестиції в людський розвиток в умовах глобальної трансформації: навчальний посібник. Львів: Магнолія 2006, 2011. 602 с.

12 Voronkova Valentyna, Kaganov, Yuriy, & Metelenko, Natalia. Conceptual basis of «the digital economy for site model»: european experience. HUMANITIES STUDIES : Collection of Scientific Papers / ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house «Helvetica№», 2022. 10 (87). С.9-19.

13 Nikitenko Vitalina, Andriukaitiene Regina, Puchenko Oleg. Formation of sustainable digital economical concept: challenges, threats, priorities. Humanities Studies: Proceedings Scientific publications. Zaporizhzhia: Publishing house «Helvetica». 2019. Issue 1(78). С. 140-153.

виключно із прийняттям нових моделей споживання та виробництва, благополуччя та справедливості, підприємництва та гуманістичного управління¹⁴. В основі її діяльності лежить нове визначення регенеративної економіки як підсистеми суспільства і природи, а, отже, як інструменту для досягнення соціально справедливого та екологічно сталого майбутнього – а не кінцевої мети, якою вона зараз є.

Тільки формування нової концепції регенеративної економіки як ефективного чинника управління людськими ресурсами у вимірах системності буде сприяти новим системним змінам, які приведуть до сталості, та будуть вимагати від керівників переосмислення парадигми економіки, науки, освіти, культури, управління, людини.

3. Концепція «економіки спільного блага» як складова регенеративної економіки

Однією з сучасних гуманістичних концепцій сучасності є концепція «економіки спільного блага», яка є складовою частиною регенеративної економіки чи будь-якої гуманістичної політики. Концепція «економіки спільного блага» була розроблена К.Фелбером, в основі якої переосмислення комерційних цілей приватних компаній та збереження спільного блага як етичного імперативу компаній. Тому головне призначення концепції «спільного блага» – заохочувати та надавати компаніям можливість трансформувати традиційний принцип максимізації прибутку на орієнтацію, спрямовану на спільне благо, замінивши принцип конкуренції на принцип співпраці.

Концепція «економіки спільного блага» як складова регенеративної економіки націлена на те щоб сформувану нове економічне мислення, яке необхідно реалізувати у контексті дотримання всіх принципів спільного блага, а саме:

- 1) людська гідність;
- 2) солідарність;
- 3) екологічна сталість;
- 4) справедливість;
- 5) демократія (прозорість та участь)¹⁵.

14 Андрюкайтене Регіна, Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Зарубіжний досвід становлення і розвитку соціально-відповідального суспільства. Соціально-відповідальне суспільство: український та європейський контекст розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (10 грудня 2021р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. С. 288-291.

15 Череп А. В., Андрюкайтене Р., Воронкова В. Г. Вплив креативних digital-технологій на розвиток туристичного бізнесу в умовах діджиталізації. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 26-27 листопада 2020 року / Ред.-упорядник: д.філософ..н., проф., В. Г. Воронкова. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. С. 274-277..

Дотримання вище перерахованих принципів приводить до того, щоб успішно розвивалися міжособистісні та екологічні стосунки, завдяки яким суспільство могло б виявити нове значення продуктивності та економічного успіху. У результаті реалізації принципів «економки спільного блага» може з'явитися нова економіка пов'язаності, яка забезпечила б альтернативу нинішній економіці суперництва та відокремленості¹⁶.

Концепція «економіки спільного блага» дозволяє компаніям успішно функціонувати та розвиватися, а суспільство зможе виявити нове значення продуктивності та економічного успіху. Так, наприклад, сьогодні існує близько 400 компаній у Німеччині, Іспанії та Австрії, які добровільно пройшли оцінювання та аудит й набрали від 200 до 800 балів за шкалою «спільного блага». Наступним кроком може стати визнання високих балів з боку урядів, які мали б надавати за це податкові пільги, сприятливі умови кредитування або пріоритетне право здійснювати публічні закупівлі. Саме це є ціллю міжнародного руху «економіки спільного блага» (ЕСБ), який наразі складається з понад 3000 волонтерів у 150 місцевих представництвах, серед яких – посилення зв'язків з клієнтами, лояльність персоналу та покращення репутації.

Аби зблизитися зі своїми клієнтами, банки як складова частина виконання завдань «економіки спільного блага» повинні формувати ціннісне мислення, клієнтоорієнтованість, включаючи розширення визнання, відкритості, репутації, довіри, сталості. У контексті врахування принципів «економіки спільного блага», зазначені цінності повинні бути поглиблені, а банки розробити ще суворіші зобов'язання щодо їхнього дотримання. Банки повинні провести зовнішній аудит та сертифікацію, спрямовану на утвердження концепції «економіки спільного блага», стверджуючи принципи етичного фінансового управління¹⁷.

Активи з низьким етичним рейтингом повинні бути виведені з банківського портфелю та замінені тими, що орієнтовані на «спільне благо», у результаті чого банкам слід залучити чимало корпоративних клієнтів. Банки повинні розвивати доброякісні інвестиції, акцентуючи увагу на врегулюванні проблем соціальної несправедливості, екологічної деградації, вирішення глобальних проблем сучасності, направлених на формування справедливого та екологічно збалансованого суспільства. Для упровадження концепції «економіки

16 Kyrychenko, M., Nikitenko, V., Voronkova, V., Harbar, H., & Fursin, A.A. The search for new forms of personal expression in the era of postmodernism. Amazonia Investiga, 2021. 10 (42). 248-254.

17 Череп А., Воронкова В., Никитенко В. Обратная сторона технологических инноваций и их последствия в условиях инновационно-информационного общества. Theory and practice: problems and prospects scientific articles (electronic publication). 2020. С. 462-472.

спільного блага» необхідно стимулювати структурні зміни та постійні трансформації, запобігати майбутнім невідповідностям, недалекоглядностям, ігнорування екологічних та соціальних критеріїв, відсутності прозорості та неухважності до своїх клієнтів¹⁸.

4. Напрями вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем як чинник концепції економіки «спільного блага» у контексті гуманності та системності

Вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем як чинник концепції економіки «спільного блага» у контексті гуманності та системності засвідчує, що великі корпорації та ідеологія вільного ринку блокують і без того негуманні спроби боротися з кліматичними змінами, потеплінням клімату, викидами вуглецю, які більше обіцяють, ніж роблять. На основі системного аналізу до вирішення екологічних проблем людства можна змінити усе, вміло поєднуючи політику, економіку, історію, знаходячи способи вирішення проблем, для чого шукати концептуальні ультрасучасні культурні ініціативи. Ніхто не знає, коли виникне наступна точка кипіння і що спричинить її: економічна криза, чергова природна катастрофа чи війна. Але ми знаємо, що, на жаль, світ, який поступово нагрівається, дасть ще не один привід для такого спалаху. Сьогодні багато бар'єрів, які паралізували реакцію на кризи, стираються.

Як засвідчив аналіз, ринкова ідеологія дискредитувала себе через десятиліття соціальної нерівності та корупції. Різного роду концепції віри у дива, марнувала дорогоцінну енергію, а сліпе покладання на технології та поклоніння мільярдерам теж зникає. Коли зміни й відбудуться, то ініціатива йтиме знизу, а не згори, яка стане каталізатором створення світу, який збереже людство. Тому потрібно змінити світогляд, вступити у правильні політичні битви, які змінять не лише закони, а й людський спосіб мислення, який буде націлений на глибокі соціальні та структурні зміни. Кожна спроба постати на боротьбу з екологічною катастрофою не дасть результату, поки її не будуть розглядати як частину глобальної битви світоглядів і як процес зміни самого поняття громади¹⁹.

Головна особливість зміни клімату у тому, що вона вимагає порушення багатьох встановлених правил, правил, прописаних у конституціях і торговельних угодах. Проект зміни суспільства повинен стати частиною життя, а

18 Венгерська Наталя, Воронкова Валентина, Безкоровайна Лариса, Череп Алла. Використання креативних цифрових технологій у сфері туризму під час пандемії COVID-19: економічні і соціальні наслідки Humanities studies: Collection of Scientific Papers. Zaporizhzhia: Zaporizhzhia National University. 2021. Випуск 7 (84). С. 91-101.

19 Voronkova Valentyna, Punchenko Oleg, Azhazha Marina. Globalization and global governance in the fourth industrial revolution (industry 4.0). Humanities Studies. 2020. Випуск 4(81). С. 182-200.

в їх основі - розв'язання екологічних проблем як чинник формування сталого і збалансованого розвитку. Окремі і захоплюючі ініціативи показують, що навіть за нинішніх умов ми можемо багато чого зробити.

Тенденції в усіх країнах є здебільшого реакційними, часто руйнівними для довкілля. Якщо перехід до глобального сталого суспільства колись має стати основним напрямком гуманістичного руху «спільного блага», то необхідні політичні заходи, які забезпечать сталим видам економічної діяльності більшу прибутковість, аніж несталим. Традиційні заходи у сфері захисту довкілля та соціальної політики були прийняті для управління і контролю довкілля та оподаткування з метою встановлення соціальної рівності. Загалом, вдалося покращити ситуацію з забрудненням повітря та води, а також соціальною несправедливістю, однак, не вдалося впоратися із несталими тенденціями²⁰.

Найефективнішим методом до гуманного суспільства є зміна фінансових ринкових умов для бізнесу. Звісно, необхідно зберегти обов'язкові стандарти та заборони, як у випадку забруднюючих речовин та небезпечних хімікатів, що є особливо актуальним для сільського господарства. Проте стандарти обмежуватимуть споживання енергії та викиди парникових газів, енергію, воду, основні мінерали та деградацію ґрунтів. Найпростішим шляхом до цього є оподаткування, яке треба підвищувати: якщо світові ринкові ціни знижуватимуться, то знижувати й оподаткування, а якщо ринкові ціни зростатимуть, то збільшувати й оподаткування.

Мета урядів та міжнародних організацій – висока непередбачуваність нових тенденцій формування сталого і збалансованого розвитку на шляху впровадження його гуманістичного²¹.

Тому висувуються наступні завдання:

- 1) запропоновано підняти ціни на енергію та інші ресурси паралельно з фактичним підвищенням продуктивності ресурсів;
- 2) для мінімізації втручання з боку держави можна політично узгодити коридор: якщо ринкові ціни торкатимуться верхньої або нижньої межі коридору, держава втручатиметься, або повернути їх до узгодження русла;

20 Мар'єнко В.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології як чинник підвищення ефективності інноваційного потенціалу організації. Humanities studies: Collection of Scientific Papers. Zaporizhzhia: Zaporizhzhia National University, 2021. № 9 (86). С. 154-167.

21 Воронкова В. Г., Череп А.В., Череп О.Г. Європейська візія пізнання людини як найвищої цінності гуманізму. Modern trends in science and practice. Volume 2 : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing. Services, 2022. С.71-80.

3) аналогічні заходи варто вжити й щодо транспорту, промисловості та сфери обслуговування²².

Якщо всі знатимуть, що ціни зростатимуть саме таким чином, можна очікувати на самоприскорення динаміки, оскільки інвестиції у додану енергетичну ефективність ставатимуть все прибутковішими з кожним роком. Аби уникнути надмірних інтервенцій, можна політично узгодити цей коридор. Ринкові ціни можуть коливатися, однак якщо вони торкнуться меж коридору, будуть застосовані виправні заходи, які повернуть їх назад до коридору, тим самим запобігаючи спекуляції.

Таким чином, споживачі, виробники, трейдери, інженери та інвестори почнуть звертати більше уваги на ефективність ресурсів. Якщо технічно можливо досягти п'ятикратного, а в деяких випадках 20-кратного зростання енергоефективності, можна очікувати ще більш вражаючих покращень.

Деякі промислові галузі просто не можуть конкурувати на міжнародному рівні, якщо їхні внутрішні ціни на енергію ростимуть швидше, ніж аналогічні ціни за кордоном; не варто перебільшувати наслідки втрати конкурентоспроможності. Існують сотні інших заходів, що можуть сприяти підвищенню рентабельності переходу до сталого і екозбалансованого розвитку як гуманістичного напрямку, але за відсутності режиму ціноутворення вони також супроводжуватимуться громіздкою бюрократією та навряд чи зможуть впливати на загальну картину.

Висновки

Висхідний смисл гуманістичних концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» як ефективний чинник управління людськими ресурсами – осмислення ролі людського існування, динаміки розвитку людини як суб'єкта виробничого процесу, реалізації матеріальних і духовних потреб та інтересів людини, освоєння зовнішнім і внутрішнім світом людського буття. Предметом філософського осмислення «регенеративної економіки» та «спільного блага» як ефективного чинника управління людськими ресурсами є наступні аспекти: 1) онтологічний; 2) гносеологічний; 3) аксіологічний; 4) праксеологічний²³. Результати дослідження гу-

22 Voronkova Valentyna, Oleksenko Roman, Fursin Alexander. Formation of the concept of the socially responsible state as a factor of increasing the public governance and administration efficiency. *Humanities Studies*. 2021.3. Kyrychenko Mykola. The impact of digital technologies on the development of human and social capital in the conditions of the digitalized society. *Humanities Studies*. 2019. Вип. 1(78), С. 108-129.

23 Воронкова В.Г., Нікітенко В.О., Череп А.В., Череп О.Г. Європейська гуманістична візія в управлінні людським розвитком як основа досягнення прогресу. *Modern trends in science and practice. Volume 1 : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2021. С.24-30.*

маністичних концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» мають як теоретико-методологічний, соціально-економічний, соціально-освітнянський, так і практичний ефект, що в цілому буде сприяти запровадженню моделі форсайту гуманістичних концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» як ефективного чинника управління людськими ресурсами та впливу на реалізацію людського розвитку в Україні. Очікувані результати дослідження гуманістичних концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» отримано на основі концептуалізації та використання нових методологічних прийомів (методів, підходів, принципів), оновлено-сучасної емпіричної бази дослідження, використання як кількісних, так і якісних методів збирання інформації, використання власних перекладів з англомовної літератури²⁴. Методологічні засади гуманістичних концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» зводяться до використання принципів: 1) конструктивності; 2) системності; 3) інструментальної і функціональної значимості. Дослідження базується на виявленні закономірностей інформатизації як глобальної тенденції людства, яка формується як тренд, що буде сприяти запровадженню сталого розвитку суспільства, що дозволило поглибити аналіз концепцій «регенеративної економіки» та «спільного блага» як чинник розвитку креативності та їх впливу на реалізацію людського розвитку в Україні.

Стаття виконана у рамках проекту Жана Моне «Європейська гуманістична візія в управлінні людськими ресурсами (European Humanistic Vision in Human Resource Management) (2022 -2026).

DOI: 10.51587/9781-7364-13371-2022-007-27-40

²⁴ Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика: монографія. Львів-Торунь : Liha-Pres, 2022. 460 с.